



Klimat- och näringslivsdepartementet  
kn.remissvar@regeringskansliet.se  
parasto.nosrati@regeringskansliet.se

## Yttrande över Naturvårdsverkets skrivelse Förslag till genomförande av det nya luft- kvalitetsdirektivet i svensk rätt, slutredovisning

Er beteckning: KN2025/01294

### Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser överlag att Naturvårdsverkets förslag är bra och välavvägt. Det är välkommet med skärpta krav för luftkvalitet för att skydda människors hälsa och miljön. I yttrandet redovisar Länsstyrelsen några punkter där förtydliganden kan vara motiverade samt avsnitt som Länsstyrelsen särskilt vill uppmärksamma. Rubriksättningen i yttrandet följer den som finns i Naturvårdsverkets förslag.

### Länsstyrelsens yttrande

#### 3.1 Ändring av definitioner (artikel 4)

I artikel 4 i luftkvalitetsdirektivet finns en lista med definitioner av 45 olika begrepp som förekommer i direktivets bestämmelser och bilagor. I Naturvårdsverkets förslag till ny Luftkvalitetsförordning återfinns 25 av dessa. Tydliga definitioner underlättar för kommuner och andra aktörer. Länsstyrelsen anser därför att begreppen bör vara lätta att hitta i lagstiftningen. Exempelvis anser Länsstyrelsen att följande begrepp med fördel kan definieras i förordningen; flyktiga organiska föreningar (VOC), kritisk nivå, polycykliska aromatiska kolväten, territoriell enhet, totalt nedfall och zon.

### 3.2.2 Ett referenslaboratorium för luftkvalitetsmodellering för att främja modellberäkningars noggrannhet

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att införa en bestämmelse för nationellt referenslaboratorium för luftkvalitetsmodelleringar (73 §). Länsstyrelsen instämmer dessutom i att referenslaboratoriet bör ha ett tydligare ansvar för att vägledning och bästa praxis följs i modellberäkningarna. Kommuner och verksamheter som upphandlar modellberäkningar behöver få resultat av god kvalitet. Både metod och modell ska uppfylla kvalitetskrav och vara anpassade till syftet. Det är också kostnads- och tidseffektivt att i möjligaste mån säkerställa god kvalitet från början.

### 3.3 Kontroll av luftkvalitet genom samverkan och Sveriges zonindelning

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunerna kan fortsätta att samverka för att kontrollera luftkvaliteten på en frivillig basis.

Länsstyrelsen har inga invändningar mot den nya zonindelningen som föreslås, men vill påtala att det initialt kan innebära merarbete och ökade kostnader för bland annat de två luftvårdsförbunden i Västra Götalands län. Förbunden samarbetar i viss mån redan i dag, men behöver utöka samarbetet för att tillsammans uppnå kraven på luftövervakning inom en ny geografisk zonindelning.

### 3.4.1 Uppdatering av utvärderingströsklarna och kontrollförfarandet i relation till dessa

Länsstyrelsen är positiv till Naturvårdsverkets förslag avseende en lägre utvärderingströskel för bly (se även rubrik 3.6.2) och en kompletterande utvärderingströskel (dygnsvärden) för partiklar ( $PM_{10}$ ) jämfört med direktivets utvärderingströsklar. Gällande  $PM_{10}$  är det, som Naturvårdsverket föreslår, angeläget att anpassa utvärderingströskeln utifrån svenska förhållanden, dels för att inte sänka de svenska kraven jämfört med i dag, dels för att inte förbise överskridande av gränsvärdet för dygnsalter.

### 3.4.3 Särskilda fall införs gällande när ett modellberäknat överskridande inte ska anses som ett överskridande

Länsstyrelsen anser att 6§, punkt 1b är otydlig och bör utformas på ett tydligare sätt. Länsstyrelsen tolkar ”ytterligare minst en kontinuerlig eller indikativ mätning” som att det förutsätts att kommunen/samverkansområdet redan har en kontinuerlig eller indikativ mätning på en högbelastad plats. Men det är oklart vad som gäller om mätningar helt saknas. Det är dessutom otydligt vad som gäller om kommunen/samverkansområdet har en kontinuerlig eller indikativ mätning på en högbelastad plats och modellberäkningarna visar att föroreningsnivåerna överskrids på flera olika platser inom kommunen/samverkansområdet.

### 3.4.4 En Nationell modellering behövs för att stödja kommunernas kontroll av luftkvalitet

Länsstyrelsen anser att Naturvårdsverkets förslag om en nationell modellering av kvävedioxid och partiklar (PM<sub>2,5</sub> och PM<sub>10</sub>) för att stötta kommunerna är mycket positivt. Endast ett fåtal kommuner har egna modelleringssystem samt kompetens och kapacitet att genomföra modelleringar enligt direktivets krav.

Länsstyrelsen anser samtidigt att det är viktigt att säkerställa att de större tätorter (till exempel Göteborg) som har byggt upp egna modellsystem och kompetens ges förutsättningar att fortsätta med dessa. I större städer och tätorter med komplexa gaturumsstrukturer, mycket trafik, flera industrier och där överskridanden över gränsvärden kan vara kopplat till större områden och/eller flera vägar kan det behövas beräkningar med en högre detaljeringsgrad än den Nationella modelleringen.

### 3.6.2 Gräns- och målvärden genomförs som miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen instämmer i Naturvårdsverkets förslag att Sverige inte ska behålla nuvarande krav för kvävedioxid och svaveldioxid som gått utöver de tidigare EU-direktiven. Naturvårdsverket föreslår i stället att direktivets gränsvärden (dygn och timme) genomförs i Sverige med den skillnaden att de i Sverige ska börja gälla från 12 december 2026, vilket Länsstyrelsen sammantaget anser vara rimligt.

Länsstyrelsen instämmer dessutom i förslaget att Sverige ska ha ett striktare krav för bly för att skydda barns mentala utveckling, minska risken för havandeskapsförgiftning samt hjärt- och kärlsjukdomar.

### 3.9.4 Naturvårdsverket ska tillhandahålla ett nationellt modelleringsverktyg för att underlätta och förbättra kommunernas problem- och åtgärdsanalyser

Länsstyrelsen är positiv till förslaget och har samma synpunkter här som under 3.4.4. ovan. Det nationella modelleringssystemet kommer att underlätta för de kommuner som behöver ta fram ett åtgärdsprogram, men inte har tillgång till ett eget modellsystem.

### 3.9.6 Det nationella luftvårdsprogrammet blir ett stöd till kommunerna i arbetet med att förbättra luftkvaliteten

För att kommunerna ska klara de skärpta kraven till år 2030 kan lokala åtgärder för att minska utsläppen behöva kompletteras med nationella åtgärder för områden där kommunerna saknar rådighet. Länsstyrelsen instämmer i Naturvårdsverkets bedömning att det är lämpligt och kostnadseffektivt att nationella åtgärder och styrmedel utvärderas inom ramen för arbetet med det nationella luftvårdsprogrammet.

## De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschefen Monique Wannding med luftvårdsexperten Annika Svensson som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.